

Пленарно заседание

A9-0019/2022

3.2.2022

ДОКЛАД

относно доклада за гражданството на ЕС за 2020 г.: оправомощаване на гражданите и защита на техните права (2021/2099(INI))

Комисия по петиции

Докладчик: Яна Том

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ.....	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ.....	17
ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ.....	18
ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ	19

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕЗОЛЮЦИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно доклада за гражданството на ЕС за 2020 г.: оправомощаване на гражданите и защита на техните права (2021/2099(INI))

Европейският парламент,

- като взе предвид членове 2, 6 и 9 – 12 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и членове 18 – 25 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид член 21 и членове 39 – 46 от Хартата на основните права на Европейския съюз („Хартата“),
- като взе предвид правото на петиция до Европейския парламент, което е заложено в член 24, параграф 2 и член 227 от ДФЕС, както и в член 44 от Хартата,
- като взе предвид Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки¹ (Директива за свободното движение),
- като взе предвид Директива 94/80/ЕО на Съвета от 19 декември 1994 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в общински избори от гражданите на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани², и Директива 93/109/ЕО на Съвета от 6 декември 1993 г. за определяне на условията и реда за упражняване на правото да избират и да бъдат избирани в избори за Европейски парламент от граждани на Съюза, пребиваващи в държава членка, на която не са граждани³,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 810/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. за създаване на Визов кодекс на Общността (Визов кодекс)⁴,
- като взе предвид Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност⁵,
- като взе предвид Директива 2003/109/ЕО на Съвета от 25 ноември 2003 г. относно статута на дългосрочно пребиваващи граждани от трети страни⁶,
- като взе предвид доклада на Комисията от 15 декември 2020 г., озаглавен „Доклад

¹ ОВ L 158, 30.4.2004 г., стр. 77.

² ОВ L 368, 31.12.1994 г., стр. 38.

³ ОВ L 329, 30.12.1993 г., стр. 34.

⁴ ОВ L 243, 15.9.2009 г., стр. 1.

⁵ ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

⁶ ОВ L 16, 23.1.2004 г., стр. 44.

за гражданството на ЕС за 2020 г.: Оправомощаване на гражданите и защита на техните права“ (СОМ(2020)0730),

- като взе предвид доклада на Комисията от 15 декември 2020 г. съгласно член 25 от ДФЕС, озаглавен „Относно напредъка към ефективно гражданство на ЕС за периода 2016 – 2020 г.“ (СОМ(2020)0731),
- като взе предвид резултатите от обществената консултация, проведена от Комисията през 2020 г., относно правата, произтичащи от гражданството на ЕС, и резултатите от експресно проучване на Евробарометър № 485 относно гражданството и демокрацията на ЕС, публикувано през юли 2020 г., които показват, че по време на пандемията от COVID-19 много граждани на ЕС са срещали трудности в достъпа си до медицинска помощ, детски грижи, информацията относно ограниченията по границите и др.,
- като взе предвид своята резолюция от 12 декември 2017 г., озаглавена „Доклад относно гражданството на ЕС за 2017 г.: укрепване на правата на гражданите в Съюз на демократична промяна“⁷,
- като взе предвид своята резолюция от 12 февруари 2019 г. относно прилагането на разпоредбите на Договора, отнасящи се до гражданството на ЕС⁸,
- като взе предвид доклада на Комисията от 17 юни 2020 г. относно въздействието на демографските промени,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания,
- като взе предвид Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от общественния сектор⁹,
- като взе предвид стратегията на Комисията за правата на хората с увреждания за периода 2021 – 2030 г.,
- като взе предвид Зелената книга относно застаряването на населението от 27 януари 2021 г., озаглавена „Насърчаване на солидарността и отговорността между поколенията“ (СОМ(2021)0050),
- като взе предвид информационния доклад на Европейския икономически и социален комитет от 20 март 2019 г. относно „Права на практика на хората с увреждания да гласуват на изборите за Европейски парламент“,
- като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2020 г. относно Шенгенската система и мерките, предприети по време на кризата с COVID-19¹⁰, и своята резолюция от 17 септември 2020 г., озаглавена „COVID-19: съгласуване на равнище ЕС на здравните оценки и класификацията на риска и последиците за

⁷ ОВ С 369, 11.10.2018 г., стр. 11.

⁸ ОВ С 449, 23.12.2020 г., стр. 6.

⁹ ОВ L 327, 2.12.2016 г., стр. 1.

¹⁰ ОВ С 425, 20.10.2021 г., стр. 7.

Шенген и единния пазар¹¹,

- като взе предвид своята резолюция от 19 юни 2020 г. относно европейската защита на трансграничните и сезонните работници в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19¹²,
- като взе предвид своята резолюция от 8 юли 2020 г. относно правата на лицата с интелектуална недостатъчност и техните семейства в контекста на извънредното положение във връзка с COVID-19¹³,
- като взе предвид своята резолюция от 24 ноември 2020 г. относно борбата с бездомничеството в ЕС¹⁴,
- като взе предвид своите резолюции от 17 декември 2020 г. относно Европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“¹⁵ и от 7 февруари 2018 г. относно защитата и недискриминацията на малцинствата в държавите – членки на ЕС¹⁶,
- като взе предвид своята резолюция от 14 септември 2021 г. относно правата на ЛГБТИК в ЕС¹⁷,
- като взе предвид своята резолюция от 7 октомври 2021 г., озаглавена „Защитата на лицата с увреждания чрез петиции: извлечени поуки“¹⁸,
- като взе предвид своите резолюции от 11 март 2021 г. относно дейността на Европейския омбудсман – годишен доклад за 2019 г.¹⁹ и от 16 януари 2020 г. относно дейността на Европейския омбудсман – годишен доклад за 2018 г.²⁰,
- като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2020 г. относно резултата от разискванията в комисията по петиции през 2019 г.²¹,
- като взе предвид своята резолюция от 17 декември 2021 г. относно разискванията на комисията по петиции през 2020 г.²²,
- като взе предвид проекта на доклад на комисията по петиции на Парламента (PETI), озаглавен „Провеждане на диалог с гражданите: правото на петиция, правото на сезиране на Европейския омбудсман и Европейската гражданска инициатива“,

¹¹ ОВ С 385, 22.9.2021 г., стр. 159.

¹² ОВ С 362, 8.9.2021 г., стр. 82.

¹³ ОВ С 371, 15.9.2021 г., стр. 6.

¹⁴ ОВ С 425, 20.10.2021 г., стр. 2.

¹⁵ ОВ С 445, 29.10.2021 г., стр. 70.

¹⁶ ОВ С 463, 21.12.2018 г., стр. 21.

¹⁷ Приети текстове, P9_TA(2021)0366.

¹⁸ Приети текстове, P9_TA(2021)0414.

¹⁹ ОВ С 474, 24.11.2021 г., стр. 82.

²⁰ ОВ С 270, 7.7.2021 г., стр. 105.

²¹ ОВ С 445, 29.10.2021 г., стр. 168.

²² Приети текстове, P9_TA(2021)0507.

- като взе предвид проекта на доклад на комисията по петиции относно годишния доклад за дейността на Европейския омбудсман през 2020 г. (A9-0342/2021),
- като взе предвид публичните изслушвания по въпроси, свързани с гражданството на ЕС, организирани от комисията по петиции от 2018 г. досега, и по-специално изслушването от 26 май 2021 г. на тема „Междуинституционалните отношения при разглеждането на петиции: ролята на Комисията“; изслушването от 29 октомври 2020 г. на тема „Гражданството на ЕС: овластяване, приобщаване, участие“, проведено съвместно с комисията по правни въпроси, комисията по конституционни въпроси и комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи (LIBE); изслушването от 1 февруари 2018 г. относно „Правата на гражданите след излизането на Обединеното кралство от ЕС“, проведено съвместно с комисията по заетост и социални въпроси и комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи; и изслушването от 21 февруари 2018 г. относно „Европейската гражданска инициатива: оценка на предложението на Комисията за нов регламент за ЕГИ“, проведено съвместно с комисията по конституционни въпроси,
- като взе предвид публичното изслушване от 15 октомври 2020 г. на тема „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“, организирано от комисията по култура и образование и от комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи, съвместно с комисията по петиции,
- като взе предвид междупарламентарното заседание на комисииите от 27 ноември 2018 г., организирано съвместно от комисията по петиции и от комисията по правни въпроси, на тема „Оправомощаване на парламентите и прилагане на правата на гражданите при изпълнението и прилагането на правото на ЕС“,
- като взе предвид проучванията, възложени през 2019 г., 2020 г. и 2021 г. от Тематичния отдел по граждански права и конституционни въпроси, по искане на комисията по петиции, озаглавени „Засилване на ролята и въздействието на петициите като инструмент за демокрацията на участието – Извлечените поуки от гледна точка на гражданите 10 години след влизането в сила на Договора от Лисабон“ (29 октомври 2021 г.), „Пречки за свободното движение на семействата на ЛГБТИК в ЕС“ (8 март 2021 г.), „Пречки пред участието в местни и европейски избори в рамките на ЕС“ (15 септември 2020 г.) и „Постиженията на комисията по петиции по време на парламентарния мандат 2014 – 2019 г. и бъдещите предизвикателства“ (3 юли 2019 г.),
- като взе предвид семинарите относно правата на ЛГБТИ+ лицата в ЕС и относно правата на лицата с увреждания, организирани за комисията по петиции съответно на 22 март 2021 г. и на 28 октомври 2020 г. от Тематичния отдел по граждански права и конституционни въпроси, като взе предвид Споразумението за оттеглянето на Обединеното кралство Великобритания и Северна Ирландия от Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия²³ (Споразумението за оттегляне),

²³ ОВ С 384I, 12.11.2019 г., стр. 1.

- като взе предвид член 54 от своя Правилник за дейността,
 - като взе предвид доклада на комисията по петиции (A9-0019/2022),
- А. като има предвид, че гражданството на ЕС е едно от най-осезаемите постижения на Съюза и че то дава на европейските граждани набор от основни права, включително правото на свободно движение в ЕС, правото на участие в европейския демократичен живот и правото на защита от дискриминация, като същевременно гарантира равни възможности;
- Б. като има предвид, че с излизането на Обединеното кралство от ЕС беше подчертано значението на правата, произтичащи от европейското гражданство, както и тяхната ключова роля в ежедневието на милиони граждани на ЕС, и беше повишена осведомеността в Съюза относно потенциалната загуба на тези права и последиците от това, както се вижда в голям брой петиции, внесени от граждани на ЕС, живеещи в Обединеното кралство, и от граждани на Обединеното кралство, пребиваващи в държава от ЕС, във връзка с последиците от Брексит за техния статут на граждани на ЕС;
- В. като има предвид, че върховенството на закона е една от основополагащите ценности на Съюза, както и че неговата защита гарантира зачитането на основните права и демокрацията;
- Г. като има предвид, че правото на свободно движение, което дава възможност на всеки гражданин на ЕС да живее, да работи или да учи, както и да има достъп до здравеопазване във всяка държава членка, е един от основните стълбове на ЕС;
- Д. като има предвид, че активното гражданство се гарантира по-добре, ако са удовлетворени основните потребности на гражданите; като има предвид, че следователно защитата, която се осигурява чрез минималните възнаграждения, е много важна и е предпоставка за постигане на целта на ЕС никога да не бъде изоставен;
- Е. като има предвид, че хората, които се озовават в несигурно положение във връзка с условията на труд и на живот, често се чувстват маргинализирани и участват в по-малка степен или изобщо не участват в социалния живот, в гражданското общество и в изборите;
- Ж. като има предвид, че бездомните хора не само са изправени пред несигурни условия на живот, но и често имат малък или никакъв достъп до информация относно техните права и инструментите за защита на тези права;
- З. като има предвид, че определението за уязвими групи, групи в неравностойно положение и слабо представени групи варира значително между отделните държави членки и дори може да зависи от политическото и социалното положение в държавата членка в даден момент;
- И. като има предвид, че множество трансгранични и сезонни работници са изправени пред трудни, нездравословни и небезопасни условия на труд, малка или никаква сигурност на работното място и недостатъчно или никакво социалноосигурително

покрытие и достъп до осигурителни обезщетения; като има предвид, че много трансгранични и сезонни работници са от уязвими социални групи и региони; като има предвид, че кризата, предизвикана от COVID-19, влоши вече съществуващото несигурно положение на много трансгранични и сезонни работници, като създаде пропуски в прилагането на действащото законодателство за тяхната защита;

- Й. като има предвид, че избухването на пандемията от COVID-19 създаде множество безпрецедентни предизвикателства пред свободното движение в ЕС, с налагането от много държави членки на ограничения за пътуването и на проверки по вътрешните граници, като извънредни мерки; като има предвид, че гражданите на ЕС подадоха значителен брой петиции, в които се изразяват сериозни опасения относно въздействието на извънредните национални мерки върху свободата им да пътуват, да работят и да учат в чужбина, както и върху способността им да създават и да поддържат трансгранични семейни връзки;
- К. като има предвид, че пандемията оказва особено неблагоприятно въздействие върху положението на лицата с увреждания и възрастните хора, като ограничава значително тяхната способност за упражняване на техните права;
- Л. като има предвид, че комисията по петиции е получила значителен брой петиции, изразяващи опасения относно дискриминацията, на която са изложени ЛГБТИК лицата в ЕС и техните семейства (т.е. семействата, в които поне един от членовете е ЛГБТИК), по-специално при упражняването на тяхната свобода на движение в ЕС, което води до неблагоприятни последици за правата и интересите на техните деца;
- М. като има предвид, че в член 21 от Хартата изрично се забранява „всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация“, като основен израз на гражданството на ЕС; като има предвид, че същевременно този принцип представлява съществен елемент от успешното упражняване на свободата на движение, както е видно от горепосочените петиции;
- Н. като има предвид, че 50 милиона души в ЕС принадлежат към национално малцинство или малцинствена езикова общност; като има предвид, че Комисията не е предприела законодателни мерки в отговор на европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“, въпреки факта, че тя беше подкрепена от огромното мнозинство от членовете на ЕП;
- О. като има предвид, че предоставянето и отнемането на гражданството си остава в сферата на компетентност на държавите членки;
- П. като има предвид, че петициите показват, че мобилните европейски граждани и лицата, пребиваващи в ЕС, продължават да се сблъскват с трудности при упражняването на техните изборителни права поради административни пречки, бюрокрация и езикови бариери в някои държави членки, както и поради погрешна

информация или липса на сътрудничество от страна на органите на някои държави членки;

- P. като има предвид, че лицата с увреждания продължават да се сблъскват с правни, практически и физически пречки за ефективното упражняване на тяхното право да гласуват и да бъдат избирани, правото им на достъп до информация относно нормативната уредба и процедурите, свързани с изборите, както и относно изборните програми и дебати във формати, адаптирани към нуждите на хората с различни видове увреждания, и поради тази причина те са все още по-слабо представени при провеждането на избори; като има предвид, че данните за участието в избори на по-слабо представените групи продължават да бъдат ограничени;
- C. като има предвид, че правото на европейските граждани да участват в демократичния живот на ЕС не се изчерпва с гласуването или явяването като кандидати на европейските избори; като има предвид, че в Договорите се предвиждат множество инструменти за участие, чиято цел е да се насърчава прякото взаимодействие на гражданите с ЕС, включително правото да подават петиции, правото да се обръщат към Европейския омбудсман и правото да представят Европейска гражданска инициатива;
- T. като има предвид, че в някои държави – членки на ЕС, лицата без гражданство със статут на дългосрочно пребиваващи не се допускат до пълно демократично участие, като по-специално те са лишени от правото да участват в общински и/или европейски избори; като има предвид, че Комисията не представи препоръка относно сближаване на равенството за малцинствата без гражданство, като например ромите: всъщност тази препоръка беше предложена в Европейската гражданска инициатива „Minority SafePack – един милион подписа за многообразието в Европа“;
- У. като има предвид, че ЕС трябва да защитава европейските граждани, които пребивават в Обединеното кралство, в съответствие със Споразумението за оттегляне;
- Ф. като има предвид, че възрастните хора са ангажирана група от граждани, която осигурява ценен принос за обществото чрез участие в доброволчески дейности и социални инициативи, както и чрез подкрепа и оказване на грижи за зависими лица;
- Х. като има предвид, че за достъпа до стоки и услуги, включително и публични услуги, е все по-необходимо да се притежават цифрови умения;
- Ч. като има предвид, че цифровата трансформация създава възможности и заплахи за всички поколения, и по-специално за възрастните хора; като има предвид, че технологичните промени може да окажат неблагоприятно въздействие върху възрастните хора, които нямат адекватни знания, умения и достъп до цифровите технологии; като има предвид, че възрастните хора често стават жертва на дискриминация, насилие, изолация и самота, както и на изключване и ограничения на тяхната автономност, например поради въвеждането на цифрови решения, при които техните потребности не са взети предвид;

1. отбелязва доклада на Комисията, озаглавен „Доклад за гражданството на ЕС за 2020 г.: Оправомощаване на гражданите и защита на техните права“, и приветства трайния ангажимент на Комисията да отстоява правата на европейските граждани, включително като извършва редовни оценки за възможностите и пречките пред упражняването на гражданските права от хората от групи в неравностойно положение, включително лицата с увреждания и възрастните хора; изразява съжаление относно факта, че едва 2 от всички 18 дейности, които бяха предложени от Комисията, са от законодателен характер; подчертава необходимостта от извършване на всеобхватна оценка за правата на гражданите на ЕС и от ясно определени и конкретни ангажименти, действия и законодателни инициативи за следващите три години; подчертава факта, че крайната цел на докладването относно гражданството на ЕС, в съответствие с процедурата по член 25 от ДФЕС, е да се предприемат конкретни инициативи за консолидиране на специфичните за гражданите права и свободи съгласно Устава на гражданството на ЕС, подобно на Европейския стълб на социалните права, включително основните права и свободи, залегнали в Хартата, социалните права, определени в Европейския стълб на социалните права, и ценностите, посочени в член 2 от ДЕС, като определящи елементи на европейското „публично пространство“, включително, наред с другото, моделът на управление, който се отнася до това публично пространство, достойнството, свободата, правовата държава, демокрацията, плурализмът, толерантността, справедливостта, солидарността, равенството и недискриминацията, които биха били взети предвид при бъдещо реформиране на Договорите;
2. приветства факта, че Комисията отново обръща внимание на зачитането на върховенството на закона в държавите членки;
3. подчертава, че независимата съдебна система, достъпът до правосъдие, свободата на изразяване на мнение, свободата на достъп, получаване и разпространяване на информация и медийният плурализъм представляват ключови елементи от принципите на правовата държава; призовава Комисията да наложи защитата на тези основни ценности на ЕС в случай на нарушения от страна на държавите членки;
4. припомня, че инструментите, които противоречат на правото на неприкосновеност на личния живот и защитата на личните данни, трябва не само да имат правно основание, а и да бъдат необходими и пропорционални, както се изисква в Общия регламент относно личните данни и в Хартата;
5. припомня, че макар да е в основата на европейския проект, свободата на движение беше сериозно засегната от безпрецедентната здравна криза, предизвикана от избухването на пандемията от COVID-19 и свързаните с нея извънредни национални мерки, включително ограниченията за пътуване и повторното временно въвеждане на проверки по вътрешните граници; отново заявява, че тези мерки оказаха силно неблагоприятно въздействие върху личния живот, трудовата заетост, семействата и икономическите и социалните условия, както е видно от големия брой подадени петиции; подчертава, че всички извънредни национални мерки следва да бъдат пропорционални на първоначалната им цел за ограничаване на пандемията от COVID-19; призовава в

тази връзка Комисията да продължи да наблюдава мерките по отношение на COVID-19 и тяхното въздействие върху правата, произтичащи от гражданството на ЕС; настоятелно призовава държавите членки постепенно да преустановяват прилагането на извънредни национални мерки, веднага щом те вече не са необходими; подчертава, че пандемията от COVID-19 оказва отрицателно въздействие върху благосъстоянието и психичното здраве на гражданите, особено на младите и възрастните хора;

6. припомня, че оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС засегна най-вече гражданите на ЕС, които пребивават в Обединеното кралство, както и гражданите на Обединеното кралство, които пребивават в една от 27-те държави – членки на ЕС, в края на преходния период; призовава Комисията да наблюдава отблизо правилното прилагане на част втора от Споразумението за оттегляне относно правата на гражданите, за да може пълноценно и ефективно да защитава правата на гражданите, които са упражнили своята свобода на движение преди края на преходния период;
7. изразява загриженост относно множеството пречки, с които семействата на ЛГБТИК все още се сблъскват при упражняването на правото им на преместване в друга държава членка, поради разликите в националните закони във връзка с признаването на еднополовите двойки и на отношенията между родители и деца при тези двойки; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да изпълняват препоръките, отправени от Парламента в неговата резолюция относно правата на ЛГБТИК в ЕС, включително и призовава му Комисията да проучи дали всички държави членки спазват решението на Съда на ЕС от 5 юни 2018 г. по дело C-673/16, *Relu Adrian Coman and Others/Inspectoratul General pentru Imigrări and Ministerul Afacerilor Interne*²⁴, и да включи това решение при предстоящото преразглеждане на насоките от 2009 г. относно свободното движение;
8. изразява съжаление, че родителите и децата не разполагат с едни и същи средства за правна защита при раздяла или развод във всяка държава членка, вследствие на което стотици родители в ЕС се свързаха с комисията по петиции, с цел тя да им помогне за решаването на техните трансгранични семейни спорове и случаите на отвлечане на дете от родител; призовава Комисията и държавите членки да въведат системи за мониторинг на случаите, свързани с деца при спорове за транснационално попечителство, които да бъдат недискриминационни и да осигуряват пълно зачитане на основните права на детето;
9. припомня, че свободата на движение не се възпрепятства само от сериозни глобални събития; отбелязва със съжаление, че както се разбира от многото получени петиции по този въпрос, гражданите на ЕС, дългосрочно пребиваващите лица, които са граждани на друга държава членка, и членовете на семейства на европейски граждани, които са граждани на трета държава, все още се сблъскват с правни, административни и практически пречки при преместването си в друга държава членка, по-специално по отношение на процедурите за пребиваване, решаването на граждански или социални въпроси, като например семейно право или пенсии, координацията между схемите за социално осигуряване, достъпа до

²⁴ Решение на Съда на ЕС от 5 юни 2018 г. по дело *Relu Adrian Coman and Others/Inspectoratul General pentru Imigrări and Ministerul Afacerilor Interne*, C-673/16, EU:C:2018:385.

здравни услуги, здравното осигуряване, образованието, данъчните режими и признаването на професионалните квалификации; подчертава, че тези пречки често включват дискриминационни административни изисквания или произволни изисквания за документи, които обикновено не се издават в други държави членки; подчертава, че тези пречки често възникват в резултат от липсата на ясно определение за някои понятия в Директивата за свободното движение, като например „пълно здравно осигуряване“ и „достатъчно ресурси“; призовава Комисията да включи дискриминационните административни практики в държавите членки, и по-специално на местно равнище, в своя мониторинг за прилагането на Директивата за свободното движение, да предприеме необходимите действия за гарантиране на изпълнението срещу подобни практики и да поясни в своите преразгледани насоки понятията с неясни определения, съдържащи се в Директивата за свободното движение; призовава освен това Комисията и държавите членки да насърчават по-нататъшното сътрудничество в ситуации, в които работниците получават обезщетения и плащат вноски в различни държави – членки на ЕС, чрез засилване на трансграничния обмен на информация между различните социалноосигурителни органи, така че всички вноски да могат да бъдат взети надлежно предвид при изчисляването на пенсионните права;

10. призовава държавите членки да въведат механизми за координиране и сътрудничество, за да се справят ефективно с въпросите, свързани с двойното данъчно облагане при регистрацията на автомобили, данъчната дискриминация и двойното данъчно облагане в трансграничен контекст, и да отчитат по-добре реалностите, свързани с трансграничната мобилност на работниците; счита, че въпросите за двойното данъчно облагане не са засегнати в достатъчна степен в съществуващите двустранни спогодби за избягване на двойното данъчно облагане или посредством едностранни действия на държавите членки, и че са необходими съгласувани и навременни действия на равнището на ЕС;
11. подчертава, че липсата на гражданство е пречка за упражняването на правата, произтичащи от гражданството на ЕС; изразява съжаление относно липсата на права, предоставяни чрез статута на лице, дългосрочно пребиваващо в ЕС, и относно възможността държавите членки да налагат ограничения на свободното движение; изразява дълбока загриженост за това, че достиженията на правото на ЕС осигуряват защита от дискриминация само за гражданите на ЕС; подчертава, че в резултат на това лицата без гражданство със статут на дългосрочно пребиваващи не могат да се възползват от свободното движение на хора или услуги, не са обхванати от разпоредбите на Визовия кодекс и не се ползват с права, равностойни на тези, които са предвидени например в Регламента „Брюксел IIa“; призовава Комисията да преразгледа Директива 2003/109/ЕО на Съвета и да включи възможности за сближаване на статута на лицата, дългосрочно пребиваващи в ЕС, със статута на гражданите на ЕС;
12. предлага да се въведат общи правила за предоставяне на гражданство на ЕС, които да се прилагат във всички държави членки;
13. приветства съобщението на Комисията за това, че ще преразгледа правилата относно консулската закрила; приканва Комисията да включи в този преглед

оценка за достъпността на консулската закрила за лицата с различни видове увреждания; настоятелно призовава Комисията да гарантира, че се оказва съдействие на европейски граждани от непредставени държави членки; настоятелно призовава Комисията и държавите членки да включат правото на консулска закрила за лицата, които разполагат с документ за пътуване, издаден от държава членка, дори и ако те не са граждани на тази държава;

14. припомня, че минималните работни възнаграждения играят важна роля за гарантиране, че Европейският стълб на социалните права се прилага и че никой не е изоставен; подчертава несигурните условия, пред които са изправени трансграничните и сезонните работници, особено от началото на кризата с COVID-19; призовава Комисията и държавите членки да обърнат внимание на слабостите, с които се сблъскват трансграничните и сезонните работници мигранти в контекста на кризата, предизвикана от COVID-19, и да гарантират, че за всички работници в ЕС се осигуряват високи равнища на социална закрила и справедливи работни места с адекватно възнаграждение, включително като се гарантира ефективното прилагане и съблюдаване на правото на Съюза, свързано с трудовата мобилност и правото на равно заплащане за равен труд или за труд с равна стойност; счита, че този подход е много важен за предотвратяване на маргинализацията на гражданите на ЕС, за осигуряване на възможности за тяхното пълноценно и активно участие в нашите демокрации и за защита на техните права, произтичащи от гражданството на ЕС;
15. отбелязва, че липсата на механизъм за взаимно признаване на статута на лицата с увреждания е една от причините за трудностите, пред които те са изправени при упражняването на правото си на свободно движение и на достъп до образование, заетост и културни блага; подкрепя разработването на взаимно призната карта на ЕС за хората с увреждания, с цел да се гарантира равен достъп до определени придобивки в рамките на ЕС; призовава Комисията и държавите членки да въведат карта на ЕС за хората с увреждания, за да се гарантира тяхната свобода на движение;
16. настоятелно призовава всички държави членки да ратифицират Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания и да подпишат протокола към нея; настоятелно призовава Комисията, в контекста на ратификацията на тази конвенция, да предприеме необходимите мерки, за да могат хората с увреждания да упражняват своите пълни права като европейски граждани, без да бъдат подлагани на каквато и да е форма на дискриминация;
17. изразява загриженост относно маргинализацията на бездомните хора поради тежките условия на живот и липсата на информация, с които те се сблъскват; призовава държавите членки да вземат мерки за защита на бездомните хора и на техните права, да достигнат до тях чрез организиране на информационни кампании относно тези мерки, и по този начин да улеснят включването им в социалния и политическия живот, както и в гражданското общество;
18. приветства намерението на Комисията, обявено в доклада ѝ относно гражданството на ЕС за 2020 г., да актуализира директивите относно изборните права на мобилните граждани на ЕС на общински и европейски

избори (директиви 94/80/ЕО и 93/109/ЕО на Съвета); подчертава в тази връзка неотложната необходимост от премахване на всички пречки и трудности, които възпрепятстват упражняването на изборителните права на мобилните граждани на ЕС, включително от лица с увреждания, като се увеличи и улесни предоставянето на информация за общинските и европейските избори и процедурите за гласуване (евентуално чрез напълно достъпна, единна за целия ЕС информационна платформа), като се насърчават държавите членки, по-специално на местно равнище, да улесняват упражняването на изборителните права от страна на мобилните граждани на ЕС, а също и като се проучват и прилагат възможностите за дистанционно гласуване, включително и електронно гласуване, с цел повишаване и улесняване на демократичното участие; подчертава, че за целите на дистанционното гласуване държавите членки трябва да гарантират прозрачност при проектирането и внедряването на електронни и интернет системи, както и възможността за извършване на повторно ръчно или електронно преброяване на гласовете, без да се излага на риск тайната на вота и защитата на личните данни, в съответствие с приложимото право на Съюза; припомня, че в някои държави членки хората с увреждания, за които се прилагат защитни мерки, като например настойничество, автоматично се изключват от участие в политическия живот и по този начин се лишават от правото им на вот; подчертава необходимостта от премахване на това драстично решение, с цел да се подпомогнат хората с увреждания в определени сфери на живота; приветства в тази връзка декларацията на Комисията, че ще работи с държавите членки и Парламента, за да се обезпечат политическите права на лицата с увреждания, на равна основа с тези на другите граждани, по-специално за да се гарантира, че това право ще може да се упражнява на следващите избори за Европейски парламент;

19. призовава Комисията и държавите членки, в рамките на европейската мрежа за сътрудничество в областта на изборите, да обменят и да насърчават най-добри практики за удовлетворяване на специфичните потребности на групите от граждани в неравностойно положение във връзка с тяхното участие в изборите, за да се гарантира ефективното им оправомощаване за упражняване на тяхното право на вот при следващите европейски избори; подчертава в тази връзка необходимостта от осигуряване на изчерпателни данни за недостатъчно представените категории гласоподаватели и нуждата да се постигне споразумение за основен набор от общи определения за групите в неравностойно положение, които могат да включват някои групи, като например ЛГБТКИ лица, мигранти и бежанци, хора от домакинства с ниски доходи, расови, етнически или езикови малцинства и лица с увреждания;
20. припомня освен това, че изборителните права на гражданите на ЕС, които живеят в чужбина, често са предмет на петиции; отбелязва, че няколко държави членки лишават гражданите си от правото им да гласуват на национални парламентарни избори, след като се преместят в друга държава от ЕС; счита, че лишаването на граждани на ЕС от право на гласуване въз основа на пребиваването им в чужбина, заедно с непризнаването на правото им да гласуват на национални избори в държавата на пребиваване, може да възпрепятства свободата на движение и може да доведе до отричане на фундаменталното право на политическо участие; подчертава, че няколко държави членки са лишили дългосрочно пребиваващите лица, които са граждани на друга държава – членка на ЕС, от правото да гласуват

на местни и европейски избори;

21. подчертава, че над 60% от анкетираните лица, участвали в обществената консултация относно доклада за европейското гражданство за 2020 г., считат, че не се полагат достатъчно усилия за информиране на гражданите относно техните права като европейски граждани; призовава Комисията и държавите членки да информират по-добре гражданите на ЕС относно техните права и задължения във формати, достъпни за хора с различни видове увреждания, и да улеснят спазването в еднаква степен на тези права както в техните държави по произход, така и в други държави членки; подчертава, че е важно да се създадат уебсайтове на национално равнище, където да са обяснени правата на европейските граждани, както и начините, по които те могат да се свържат с членовете на ЕП и да следят тяхното гласуване и техните решения;
22. насърчава държавите членки да отделят повече място в учебните си програми за политическо образование по въпроси, свързани с ЕС, в това число и за правата на европейските граждани, като съответно се адаптира обучението на учителите; счита, че държавите членки следва да насърчават в своите образователни системи посещенията на ученици в европейските институции; подчертава, че достъпното образование играе жизненоважна роля за предоставянето на информация за бъдещите граждани;
23. признава, че настоящата структура на рамката на ЕС за участие може да създава у хората съмнение относно това кой канал е по-подходящ за техните нужди и така да им попречи да използват наличните инструменти за комуникация с европейските институции; призовава Комисията и държавите членки да въведат подходящите инструменти, за да могат гражданите на ЕС и лицата, пребиваващи на територията на Съюза, да са напълно информирани относно правото си да внасят петиции в Парламента и относно правото си да подават жалби до Европейския омбудсман, като начини за отстояване на техните права и за съобщаване за нарушения, в съответствие с член 44 от Хартата и член 227 от ДФЕС;
24. призовава за създаване на единно онлайн звено за контакт, което да централизира всички инструменти на ЕС за участие и да предоставя информация, консултации и подкрепа за взаимодействието с ЕС, на всички официални езици на ЕС и във формати, достъпни за лицата с различни видове увреждания, като по този начин се помага на потребителите да идентифицират и да използват най-подходящия канал, за да могат гражданите да се доближат до ЕС и да се засили тяхното демократично участие; вярва, че такова единно звено за контакт ще оптимизира използването на различните инструменти за участие и същевременно ще отключи напълно техния потенциал;
25. припомня своята подкрепа за Конференцията за бъдещето на Европа; изразява твърдото си убеждение, че конференцията е възможност за участие „от долу нагоре“ в демократичния процес на ЕС; отново призовава конференцията да изготви конкретни препоръки, които да се разгледат от институциите и да се превъплътят в действия; призовава всички участници в конференцията да гарантират реални последващи действия във връзка с резултатите от тази проява;

26. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция и доклада на комисията по петиции съответно на Съвета, Комисията, Европейския омбудсман, както и на правителствата и парламентите на държавите членки, на техните комисии по петиции и техните национални омбудсмани или сходни компетентни органи.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Гражданството на ЕС е едно от най-осезаемите постижения на Европейския съюз и стои в основата на общата европейска идентичност, основана на равенство, недискриминация и приобщаване. В последното експресно проучване на Евробарометър 8 от 10 респонденти заявяват, че са осведомени за правата си, произтичащи от гражданството на ЕС, и като цяло участниците изразяват голяма подкрепа за свободата на движение и за повишаването на изборителните права на мобилните граждани, което говори за популярността на правата, произтичащи от гражданството на ЕС. Ето защо е много важно европейските институции да гарантират активно, че правата, свързани с гражданството на ЕС, не се подкопават по никакъв начин или под никаква форма. Това изисква проследяване на всички нарушения, както и предприемане на конкретни действия, с които могат да се коригират недостатъците.

Здравната криза с COVID-19 създаде пречки пред упражняването на правата и подчерта значението на тези права в ежедневието на милиони граждани на ЕС, което се доказва от големия брой петиции, получени в Европейския парламент. Извънредните мерки оказаха значително въздействие и макар често да са оправдани, те трябва да бъдат само временни.

Свободата на движение, която е основен елемент на европейското гражданство, все още не е достъпна за голяма група хора. Трябва да се предприемат конкретни действия, за да се гарантира, че за всички европейски граждани и дългосрочно пребиваващи лица се осигурява равно третиране в съответствие с техните права, предоставени им от Договорите на ЕС.

Гражданите на ЕС разполагат с няколко инструмента, които им позволяват да участват в демократичния процес на ЕС. Фактът обаче, че те са разпръснати на различни платформи, означава, че използването им може да бъде объркващо за гражданите на ЕС. За да се насърчи по-голямо участие в демократичния процес на ЕС и да се постигне по-широка употреба на инструментите за участие, трябва да се улесни използването на тези платформи, включително чрез създаване на единна платформа, която да съдържа информация за специфичните цели и ползи от всеки инструмент.

Сред правата на гражданите на ЕС за участие в европейския демократичен процес, правото на подаване на петиции е най-дълго съществувалият, най-достъпният и най-лесният за използване инструмент на демокрацията на участието на ЕС, с най-широк обхват, който дава възможност на европейските граждани и на лицата, пребиваващи в ЕС, да представят своите опасения на вниманието на избраните от тях представители, по-специално относно прилагането на правото на ЕС на национално и местно равнище и относно проблемите, с които те се сблъскват при ежедневието упражняване на своите права. От това следва, че петициите играят ключова роля за осигуряване на възможности за политически надзор върху дейността на Комисията и на държавите членки, както и за гарантиране на принос при формулирането на законодателната и политическата програма на равнището на ЕС. Поради това буди съжаление фактът, че също както при доклада за гражданството на ЕС за 2017 г., и в доклада на Комисията за гражданството на ЕС за 2020 г. не се предоставя всеобхватна оценка на правото за подаване на петиции.

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРИЕМАНЕТО ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

Дата на приемане	27.1.2022
Резултат от окончателното гласуване	+: 31 -: 3 0: 0
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Alex Agius Saliba, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Tamás Deutsch, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Malte Gallée, Gianna Gancia, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Radan Kanev, Stelios Kympouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Sira Rego, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Заместници, присъствали на окончателното гласуване	Demetris Papadakis, Ramona Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne

ПОИМЕННО ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ВЪВ ВОДЕЩАТА КОМИСИЯ

31	+
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Zlotowski
NI	Francesca Donato
PPE	Gheorghe Falcă, Dolores Montserrat, Loránt Vincze, Radan Kanev, Emil Radev, Agnès Evren, Peter Jahr, Stelios Kympouropoulos, Alexander Bernhuber
Renew	Michał Wiezik, Ramona Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Ulrike Müller, Yana Toom
S&D	Andris Ameriks, Demetris Papadakis, Marc Angel, Alfred Sant, Cristina Maestre Martín De Almagro, Alex Agius Saliba, Massimiliano Smeriglio
The Left	Sira Rego, Alexis Georgoulis
Verts/ALE	Margrete Auken, Eleonora Evi, Malte Gallée, Tatjana Ždanoka

3	-
ID	Gianna Gancia, Markus Buchheit
NI	Tamás Deutsch

0	0

Легенда на използваните знаци:

+ : „за”

- : „против“:

0 : „въздържал се”